

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





TIDSKRIFT FÖR SOCIALA ♦ ♦
 OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

ORGAN FÖR ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET ♦ FÖRENING-
 GEN FÖR VÄLGÖRENHETENS ORDNANDE OCH
 HANDARBETETS VÄNNER ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

REDAKTÖR: **LOTTEN DAHLGREN** ♦ ♦ ♦



INNEHÅLL:

A. S.: Kvinnor som yrkes- och sundhetsinspektörer i Storbritannien.

ANNA KNUTSON: Änglabarnet.

Litteratur: L. W.: En normans minnen från Sverige af L. Dietrichson. —

L. W.: En svensk storman af Cecilia Bääth-Holmberg. — L. D.: Skisser
 och berättelser af Laura Fitinghoff.

ENNY: Invigningen af Sophiahemmets kapell.

Föreningsmeddelanden.

Från skilda håll.

SVECIA,

Olycksfall-försäkringsanstalten **GOTHIA.**

Afslutar olycksfallförsäkringar på liberalaste och tidsenligaste villkor.

Hufvudkontor: Regeringsgatan 3, 2 tr.

Solidt, tidsenligt Lifförsäkringsbolag.
 Ömsesidighetsprincip. — Svensk dödlighet.

Kontor: Regeringsgatan 3.

Nyårsönsknningar.

F. V. O. Centralbyrå, St. Nygatan 41, (Riks-Tel. 15 46, Allm. Tel. 27 15) mottager an-
 mälningar till Nyårsönsknningar genom tidningarna vid stundande årskrifte.
 Afgift: 10 kronor. OBS! Anmälan bör ske före jul.

Största lager af
Duktyger,
Lakans- och Örngåttslärfter,
Handdukar, Hollands, Madapolam,
Piqué, Broderier & Spetsar.
Specialité: **Damutstyslar,**

hvilka förfärdigas å egen Syateljé och levereras fullt färdiga, märkta och tvättade.

Egen Tvätt- och Strykinrättning jemte Ångmangel.

K. M. LUNDBERG, Stureplan.

K. M. LUNDBERG

Textilafdelning, Thyra Grafström.

Färdiga och påbörjade **Broderier** på siden, kläde, lärft- och yllestramalj, passande för **Dukar, Portiärer, Mattor, Kuddar, Serveringsdukar** m. m. Mönster uthyras. Rekvisitioner från landsorten ombesörjas pr omgående.

Froms Velocipeder



Obs.!

*Priserna nedsatta.
Begär priskurant.*

äro utmärkta och af alla, som använda dem, mycket omtyckta för deras stora hållbarhet och stadiga, lätta gång.

PER FROMS Velocipedfabriks Aktiebolag

(Kongl. Hofleverantör)

STOCKHOLM, Mäster-Samuelsgatan 34.

Order från landsorten, uppgående till **20 kronor**, exp. franko mot efterkräf pr jernväg eller ångbåt.
Profver på begäran.

Alla slags

Sybehör,

Fodervaror och
Garneringsartiklar

för **Damsömnad.**

HERM. MEETHS, Stockholm.

Nya Hushållsskolan

(för bildade flickor). Grundad 1881.

Föreståndarinna: Fröken H. Cronius.

Nya Hushållsskolans Matsalar

Vestra Trädgårdsgatan 19.

OBS.! Särskild matsal för fruntimmer.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna vården af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning *(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),*

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten infutna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny **placering** af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att in-teckningarne blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

HYLIN & C^{OS}

FABRIKSAKTIEBOLAG

— KONGL. HOFLEVERANTÖR. —

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med

GULDMEDALJ

Försäljes i våra butiker

12 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16

A. T. 64 69.

A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

Aug. Magnusson

46 & 48 Vesterlånggatan 46 & 48

STOCKHOLM.

(Etablerad 1860.)

Största lager i Norden

af

Kulörta och Svarta Klädningstyger
i Siden och Ylle,
Bomullsvaror, Kapptyger och Schalar.

Afdelningen

för å egen fabrik confectionerade artiklar, in-
rättad efter utländskt mönster, erbjuder ett

storartadt urval af färdiggjorda

Promenad- och Sällskapsklädningar,

Bluslif och Kjolar,

Res-, Rid-, Velociped- o. Gymnastikdräk-
ter, Morgonrockar och Underkjolar m. m.

Allt efter senaste modeller.

Riks-Telefon 6 26.
Allm. Telefon 2867.

Profver på begäran

kostnadsfritt.

Riks-Telefon 6 26
Allm. Telefon 28 67

OBSERVERA det stora lagret i Svarta Klädningstyger.

Kvinnor som yrkes- och sundhetsinspektörer i Storbritannien.

Utvidgningen af yrkesinspektionen i Storbritannien genom anställandet af kvinnliga yrkesinspektörer är en reform, som daterar sig tillbaka till 1893. En sådan reform på det kvinnliga arbetsområdet har icke kunnat genomföras utan mycket arbete och mycken agitation, icke endast af de borgerliga föreningarna med uppgift att utvidga fältet för det kvinnliga arbetet utan också af de kvinnliga fackföreningarna.

Redan 1878 på fackföreningskongressen i Bristol föreslog mrs *Paterson*, stiftare af och sekreterare i »Women's Protective and Provident League», i ett tillägg till en resolution om utvidgning af yrkesinspektionen genom anställandet af män ur arbetsklassen, att äfven på försök anställa kvinnor. Hon framhöll i sitt försvar för resolutionen, att detta experiment med framgång blifvit pröfvadt i Frankrike, men i England hade inrikessekreteraren det föregående året vägrat att emottaga en deputation från de kvinnliga fackföreningarna, afsänd af dessa för att framställa kvinnornas önskningsar om inspektion genom kvinnor. Resolutionen jämte tillägget blef med en liten majoritet antagen.

På det följande årets fackföreningskongress, där mrs *Paterson* föreslog en särskild resolution, blef hon understödd af miss *Whyte*, sekreterare och ombud för de kvinnliga bokbinderiarbetarnas fackförening; denna betonade energiskt, att kvinnor som inspektörer på arbetsplatser, hvilka mest sysselsätta kvinnor, voro mera lämpliga än män; de kunna bättre förstå och tala med arbeterskorna inom fabriker och deras bekymmer. Alla de följande åren, ända till dess att reformen blef genomförd, antogs på fackföreningarnas kongress en resolution om anställande af kvinnliga yrkesinspektörer, antingen som en särskild

resolution eller som ett tillägg till något annat förslag om utvidgning af yrkesinspektionen eller ändring i tilläggen till fabrikslagstiftningen.

De första åren var »The Parliamentary Committee»¹⁾ emot dessa resolutioner, men inom några år insågo äfven dess medlemmar, att saken ej var så omöjlig, hvarför de 1889 togo del i en deputation till inrikessekreteraren, hvilket mycket bidrog till sakens framgång.

På 1890 års kongress synes frågan hafva blifvit diskuterad med mycket intresse. Miss Whyte, som denna gång väckte den till lif, framhöll, att de kvinnor, som hon representerade, begärde blott att kvinnor skulle anställas för att inspektera på platser, där *endast* kvinnor arbetade, och att man på försök skulle anställa blott en; visade det sig, att denna vore olämplig, skulle kvinnorna fullständigt uppgifva sina anspråk, men till dess att försöket blifvit gjordt, skulle de aldrig upphöra med sina yrkanden. Afsikten med dessa resolutioners diskuterande på kongresser och fackföreningsmöten var att få inspektörer anställda ur arbetarnas egen klass med noggranna kunskaper om de af lagen skyddade kvinnornas och barnens förhållanden; men man hade ingen tanke på att de med afseende på myndighet och utbildning skulle likställas med de förutvarande manliga. Man fruktade äfven, att någon för platsen olämplig skulle bli vald och sålunda för framtiden förstöra utsikterna för fleras anställande. Men när frågan ändtligen blef löst och bildade kvinnor blefvo utsedda, så har likväl detta, enligt miss Whyte, med hvilken jag samtalat härom, icke väckt något missnöje, tvärtom hafva inspektriserna af arbeterskor, synnerligast inom textilindustrien, i tidningsartiklar fått varmt erkännande för resultatet af deras arbete; men så har man också haft lyckan att få kvinnor med nit och intresse för sitt kall och med grundlig kännedom om arbetarnas villkor.

Samma år, som ofvannämnda kongress hölls, diskuterade »Women's Liberal Federation» på sitt årsmöte frågan om större utsträckning af fabrikslagarna och i sammanhang därmed också om kvinnliga yrkesinspektörer. Ett möte för arbetande kvinnor, utlyst af samma sällskap, antog också en resolution, men uttalade sig för att inspektriserna skulle hafva samma utbildning och myndighet som män-

¹⁾ »Parliamentary Committee» är en å hvarje kongress vald komité af 10 personer, som har att sammankalla och uppsätta dagordning för den nästa, att öfvervaka att kongressens beslut blifva ordentligt utförda, samt att bevaka fackföreningarnas politiska intressen.

nen. På en kongress för »Women Workers» i Bristol 1892 blef frågan också behandlad och antogs där, på förslag af miss Ford, ordförande för skrårderi-sömmerskornas fackförening, en resolution i samma syfte.

Det som blef afgörande för lösningen var dock otvifvelaktigt resultatet af en kunglig komités arbete. Denna komité blef tillsatt år 1891 med uppdrag att undersöka arbetsförhållandena på skilda områden och att äfven gifva sitt utlåtande om, huruvida kvinliga inspektörer kunde bli till gagn. Inför denna komité voro inkallade icke mindre än 16 personer, däraf 10 från arbetsklassen, för att höras om sin åsikt i frågan. Två voro särskildt utsedda att representera de kroppsarbetande kvinnorna, framhålla deras önskningsar och gifva upplysningar om tillståndet i fabriker. Det var ruskiga saker, som härvid kommo i dagen från en del fabriker i East End, där man t. o. m. saknade de nödvändigaste bekvämligheter för arbetarna. De sammanfattade skälen för sina önskningsar i följande två satser: 1) att kvinnor veta bättre hvart de skola gå och hvad de skola se efter; 2) att kvinnor kunna lättare tala vid en kvinna än vid en man. — Men å andra sidan framhölls af andra, att man betydligt öfverskattade de fördelar, som den kvinliga yrkesinspektionen skulle medföra, och att man lämnade alldeles ur räkningen de svårigheter, som skulle uppstå vid administrationen. Kvinnor kunde ej vara ute sent om kvällarna för att kontrollera olaga övertidsarbete. Ej håller kunde de äga skicklighet nog att inför rätten fullfölja åtal mot dem, som öfverträdte fabrikslagarna. Resultatet af dessa förhör inför den kungl. komitén blef, att 4 damer blefvo utsedda att göra undersökningar om de arbetande kvinnornas löne- och arbetsförhållanden (en af dessa damer, miss *Abraham*, blef sedermera en af de första fabriksinspektriserna). Deras rapport, som blef färdig i tryck 1893¹⁾, visade också att något måste göras.

Den 24 jan. 1893 hade icke mindre än 4 deputationer företrädde hos inrikessekreteraren, nämligen tre kvinliga från »Women's Liberal Federation», »Women's Trade Unions League» och »Women's Association» — och en deputation af manliga arbetare på de manliga fackföreningarnas vägnar, alla framhållande samma sak: att det var nödvändigt att få kvinliga inspektörer. Inrikessekreteraren tillkännagaf nu för deputationen, att han ämnade utnämna två kvinliga inspek-

¹⁾ Report on the conditions of work in the various industries in England, Wales, Scotland and Ireland.

törer med en begynnelselönen af 200 pund årligen att ökas till 300 pund.

I maj samma år kom dessas utnämning, den ena inspektrisen med station i London och den andra i Glasgow.

I sin rapport för 1893 ger the Chief Factory Inspector dem de amplaste loford för deras arbete och förordar tillsättandet af ytterligare två, hvilket ock skedde redan i juni 1894. Sedermera har de kvinliga inspektörernas antal ökats till 7 med två skrifbi-träden.

Redogörelsen för fabriksinspektisernas arbete finnes införd i de årliga rapporterna angående yrkesinspektionen: »Annual Report of the Chief Inspectors of Factory and Workshops». Siffrorna för de af kvinliga inspektörer verkställda inspektioner och i sammanhang därmed gjorda besök under de 3 åren 1897.—1899 ställa sig sålunda:

Besök i fabriker, verkstäder, andra besök.

1897	1,496	4,597	2,191
1898	1,272	1,889	2,100
1899	1,258	2,369	1,800
	4,026	8,855	6,091

I ofvannämnda »andra besök» äro inbegripna alla besök i arbetarnas hem för att få upplysningar, konferenser med hälsovårdsnämder och lokala myndigheter, besök i skolor, rätter etc.

Men då man betänker, att det i Storbritannien och Irland finnas icke mindre än 225,756 arbetsställen, som falla under fabriksinspektionen, däraf 134,185 fabriker och 91,571 verkstäder, så inser man lätt, att antalet kvinliga inspektörer ännu är alldeles för litet. Detta framhålles också i rapporterna, och miss *Anderson*, den nuvarande Principal Lady Inspector, har i ett samtal muntligen sagt mig detsamma. Visserligen är det ju ej alla dessa 225,756 arbetsställen, som komma under den kvinliga inspektionen, utan endast de, i hvilka kvinnor äro anställda. Men om man också blott beräknar dessa arbetsställen till 100,000 (en tydligtvis alldeles för låg siffra i våra dagar), så skall det likväl gå om flera år, innan alla platser blifva inspekterade en enda gång.

En anseelig tid användes också årligen på resor. I 1899 års rapport angifves antalet mil (engelska) till 52,081 för samtliga 6 inspektörer (den 7:de blef tillsatt först samma år). Dessa vägsträckor hafva fått tillryggaläggas dels på järnväg och dels i vagn eller på bicykel, då stora sträckor i synnerhet i Irland sakna järnvägskommunikationer.

De kvinliga yrkesinspektörerna sorterade till en början under

samma departement som de manliga och sände rapporter till samt mottogo instruktioner från the »Chief Inspector». I april 1896 blef miss Abraham, som då tjänstgjort i 3 år såsom »Senior Inspector», utnämnd till »Superintending Inspector» och därmed till chef för det i början af året organiserade kvinliga departementet för yrkesinspektion.

Utnämmandet af kvinliga inspektörer sker efter samma stadgande som för de manliga, sektion 67 af Factory and Workshops' Act of 1878, af inrikessekreteraren efter examination inför »Civil Services' Commission».

Då miss Abraham genom giftermål samma år afgick från sin befattning, blef miss Anderson, som då varit inspektör i 3 år, utsedd att fylla hennes plats; hon fick då namn af, och kallas fortfarande, »Principal Lady Inspector», men erhöll mindre vidtgående makt än hennes föregångerska haft. Man förebar som skäl för denna inskränkning, att det ej skulle gå an att en kvinna i spetsen för sitt departement hade samma makt som en man, hvilken först efter många års tjänstgöring kunnat arbeta sig fram till en sådan ställning. Men denna inskränkning blef efter hand nästan fullständigt upphäfd efter att t. o. m. hafva varit föremål för diskussion i parlamentet. Nu är det blott några särskilda *mål inför rätta* som fordra the Chief Inspectors sanktion för att kunna fullföljas. Den osäkra ställning, hvori hon kommit, förorsakade dock en del rubbningar uti arbetet, så att miss Anderson i sin rapport för 1897 beklagade, att just till följd däraf hennes arbete visade mindre resultat än hvad det kunnat göra, om hon blott haft sin ställning klar och haft samma myndighet som sin föregångerska.

(Forts.)

A. S.

Änglabarnet.

När tant Ella kom på besök, glömde Gurli vanligen både dockor och bilderböcker och klättrade glädjesträlände upp i hennes knä, bedjande om en ny saga eller om ett nytt pappersdjur. Ty tant Ellas fantasi verkade åt mer än ett håll, och hon kunde klippa ut sin tanke i en papperslapp så underbart tydligt som hade hon haft mönstret ritadt på den styfva velinen och följt fina, för ingen annan än henne själf skönjbara konturer.

Hon hade också klippt ett helt menageri åt Gurli, och det

vackraste djuret däri var onekligen den höga, ranka hjorten med sina långa, fina ben och stora grenhorn. Tvänne dylika prakt-exemplar blefvo äfven den lilla flickans särskilda gunstlingar, och tant Ella hade med några konstfulla och besynnerliga vikningar förmått trolla fram en den näpnaste lilla släde, framför hvilken hjortarna spändes och tyglades med tömmar af silkestråd. Sagans drottning Mab, hon som hade ett nötskal till säng och ett rosenblad till täcke, bestod sig säkerligen ej med smånättare ekipage.

Gurli var vacker som en liten kerub och därtill mycket välartad, ja så välartad, att hennes mor stundom brukade säga: »Gurli är som en liten ängel. Det är bara vingarna som fattas».

Men så svag än tant Ella var för sin älskling, ville hon dock ej höra på det örat. »Prat, kära Klara», afbröt hon alltid dylika utgjutelser, »det är mycket mer som fattas. Gurli sättes ju aldrig på prof. Hon har inga syskon att kifvas med, en pappa, som inger henne lagom respekt, och en mamma som nästan dyrkar henne. Nej, Klara, tala inte om änglanaturen förrän hon fått pröfva sina vingar.»

»Du må säga hvad du vill», kunde dock modern envisa, »Gurli är inte lik andra barn och den saken gör mig verkligen orolig, ty sådana där små fullkomligheter få sällan lefva länge. De äro för goda för denna världen.»

Men tant Ella återtog alltjämt lika nykert: »Lugna dig du, den mänskliga naturen kryper nog fram, hvad det lider. Jag har redan gjort mina iakttagelser».

Tant Ella var road af att göra psykologiska iakttagelser och studerade företrädesvis barnen, därför att det individuella där ännu ej hunnit att blandas bort. De växande krafterna brottades ännu bara på lek och den yra tanken, som knappast särskilde godt och ondt, kunde ju ej fullt förstå, hvilken som borde hafva öfvertaget, eller kanske rättare, hvad som borde synas eller icke synas. Tant Ella kunde hvarken skrifva uppsatser eller hålla föredrag om hvad hon trott sig upptäcka genom att följa dessa skuggors och dagrars skiftande spel, men hon hade själf vunnit i utveckling och var verkligen klarsyntare än de flesta af sitt kön. Det var också denna djupare inblick i människonaturen, som tvang henne att småle åt väninnans öfverdrifter och farhågor.

Den dag kom också snart nog, då lilla Gurli visade sig vara ganska ofullkomlig och då den omtalade änglanaturen tycktes, liksom så månget annat öfversinligt element, dunsta bort i ett moln.

Händelsen var, att en jämnårig kusin kom till Gurli på besök.

Det var en käck, klarögd krabat, som hade femton upptåg om dagen och drog flickungen med i allt. Han behärskade henne också snart, om det nu var naturlig rädsla eller en viss eftergifvande beundran, som betvang henne, är svårt att utgrunda; faktum var emellertid, att hon lydde blindt och, snart sagdt, tillät allt.

Ja, till och med, då han ställde till jakt i menageriet och genomborrade hvarje litet pappersdjur med en knappål, skrattade hon åt alltsammans.

Då tant Ella fick kännedom om den mandaten, sade hon: »Du blir nog slaktare, när du blir stor, min gosse!» Men Elof, så hette gossen, ville visst inte höra talas om något dylikt, han skulle allt, liksom sin pappa, bli en grann löjtnant med gull på kragen och sabel vid sidan.

Nå, det kunde man ju inte säga något om, och enär hans anlag kanske lågo åt det krigiska hållet, borde man väl ha öfverseende med dylika bedrifter. Tant Ella satte sig också genast ner och klippte en ny uppsättning åt menageriet.

Men då hon såg flickans blinda eftergifvenhet för den morske, bortskämd pojken, hennes ängsliga sträfvan att kunna deltaga i alla hans vilda upptåg, sade hon leende: »Klara, här ser du en bild af kvinnonaturen: den svagare, som frivilligt böjer sig under den starkare, rankan som klänger sig utefter eken... något af allt det där, som klingar så vackert i poesi, men som ofta verkar så misslydande i lefvande lifvet.»

Klara nickade leende bifall åt hennes ord. Ack, hon hade minsann ingen lust att se sin älskling utveckla sig till en torr nutidskvinna, hvilken ej aktar för rof att tappert kämpa sig fram och, om så erfordras, stå upprätt i stormen. O nej, måtte hon då hållre bli ett rö, fint, vekt och väl stödt... I det fallet voro väninnans iakttagelser, ehuru litet ironiska, verkligen fullt berättigade. Hennes ängel skulle nog växa upp till en äkta kvinna.

Men hur eftergifven än Gurli var, hur mildt hon än öfversåg med jakten i menageriet, — det underbart vackra hjortekipaget, det unnade hon honom dock inte; nätt och jämt att han fick beskåda det. Han ville naturligtvis gärna ha hand om det och rycka riktigt hårdt i silkestömmarna, men flickan insåg följderna och låste in skatten i dockskåpet, hvars nyckel hon omsorgsfullt gömde. Gossen hade, i följd af sina starkt framträdande manliga instinkter, liflig åtrå att ernå just det som han ej kunde få, men då han här ej såg sig ha någonting att vinna, låtsade han som funnes ej ekipaget till. Han

visste nog hvad han ville, den fyren, och väntade bara på ett tillfälle att hålla sig skadelös äfven i detta fall.

Så kom tillfället. En dag skulle Gurli på barnkalas och efter som Elof inte var bjuden, visade han en tämligen trumpen min, då hon pyntad och glädjelysande vandrade åstad vid barnjungfruns sida. Morgonen därpå hörde han med half uppmärksamhet på beskrifningarna öfver alla lekar och godter, och han skrattade föraktligt åt den vackra, törnrosprydda porslinstoffel, som kusinen vunnit vid småtingarnas lotteri.

»Jag ville inte ha varit med där, bland alla jäntorna», förklarade han med ett slags triumferande trots, »jag hade minsann annat till roligt hemma, jag! Jag har fått både hjortar och släde af tant Ella, hon var här i går och klippte dem af nytt, grant papper. De äro precis lika vackra som dina!»

»Det är inte sant», utropade Gurli, starkt rodnande,

»Sant, hvarför skulle jag ljuga», frågade pojken spotskt medan hela ansiktet glänste af segerfröjd, »hvarför, om jag får fråga?»

»Jo», svarade hon uppbragt, »för sådana hjortar klipper inte tant Ella åt någon annan än mig. . .»

»Hvarför bara till dig, jänta?» sporde Elof besinningslöst.

»Därför att hon tycker mest om mig», svarade flickan med glödande tillförsikt.

»Jo pytt . . . du skall allt få se, att hon tycker lika mycket om mig som om dig», utbrast han segerviss och sprang bort till ateniennen, hvarifrån han hämtade en ask. Med ett hastigt ryck öppnade han locket och plockade så upp hela ekipaget med hjortar och slädar och silkestömmar och placerade det midt på bordet framför henne.

Hon blef allt rödare och rödare och skrek utom sig: »Du ljuger! Det är mina hjortar. . . du har fått nyckeln och tagit dem ur dockskåpet!»

»Se efter innan du pratar», svarade han lugnt och modern, som med ett viss otåligt intresse följt diskussionen, lade sig nu i saken och sade: »Elof har rätt, Gurli, tant Ella klippte hjortarna till honom i går kväll. Han skulle ju ha något att förströ sig med, då du var borta och hade så roligt».

Denna vädjan till eftertanke lämnades alldeles obeaktad. Det lilla blossande ansiktet skälfde af återhållen vrede och hon såg på gossen med nästan hotande blick, då hon sade: »Mamma, gif mig mina hjortar. . . mina egna. . .»

»Ja, dem skall du visst få, de äro lika vackra som hans och nu kan ni ju jämföra dem», medlade den milda modern. Och så tog hon fram Gurlis hjortar, ställde dem bredvid lekkamratens och fortfor så med vänligaste min: »När hvar och en får lika, då måste ju hvar och en också bli glad och förnöjd och allt vara precis som det bör vara».

Det var ju den renaste socialism. Men det är med de socialistiska lärorna som med de fullkomlige barnen, de äro för goda för denna världen. De vackra orden tycktes, nu som alltid, göra föga verkan. Gurli stod en minut liksom jämförande de båda ekipagen och tog därefter, utan att fälla en tår, utan att säga ett ord, de eftersträfvade hjortarna med den vidhängande släden och ref så, hastigt och lustigt, alltsammans i stycken.

»De äro inte ett dugg vackra», sade hon, »jag vill inte ha sådant där skräp längre!» Och så ref hon bitarna så små, så små och lät dem sedan strömma likt ett snöfall öfver Elofs ekipage. »Nu snöar det», sade hon och skrattade så elakt och fult, att modern, som tyst åsett uppträdet, måste varnande utbrista: »Gurli, Gurli!»

»Se, så stygg hon är», utropade gossen, och af någon outransaklig sinnets omskiftelse slocknade plötsligt hans förkärlek för hjortarna, »stygg och afundsjuk! Jag bryr mig minsann inte om skräpet, jag håller, det skall du nog få se». Och därmed knuffade han till det en gång så lifligt efterlängtade ekipaget, så att det ramlade öfver ända. Sedan skrattade han åt sin bedrift, men begaf sig dock ögonblickligen från skådeplatsen, tydligt fruktande något, som tant Klara möjligen kunde ha att invända mot hans uppförande.

Men tant Klara bekymrade sig inte för någon annan än för sitt eget änglabarn, hvarken då för tillfället eller sedan. När hon träffade sin väninna, berättade hon för henne den lilla episoden och slöt med de orden: »Något sådant hade jag verkligen aldrig trott henne om. Jag inbillade mig, att hon hade så goda anlag... jag är riktigt djupt ledsen öfver att ha missta...»

»Prat», afbröt tant Ella, »hon är som alla andra barn, det är bara människonaturen, som uppenbarar sig.»

Anna Knutson.



Litteratur.

En normmans minnen från Sverige. I. Af *L. Dietrichson*.
Bemyndigad öfversättning af *Klara Johanson*.

En norrman och ästetik-professor i Kristiania, som på 60-talet varit docent vid Uppsala universitet och under en följd af år stått i nära beröring med allt hvad Sverige på den tiden har bäst — det är något så pass enastående, att svenskar väl kunna intressera sig för hans memoarer.

Man har emellertid mot detta arbete anmärkt, att öfversättningen däraf vore obehöflig, dels emedan den omfattar endast ett utdrag och arbetet förtjänar att läsas i sin helhet, dels emedan den allmänhet, som öfver hufvud taget läser memoarverk, också är i stånd att läsa dem på norska. Allmänheten själf lär dock icke uppfatta saken på detta sätt, och därpå kan man knappast undra. Dietrichsons anteckningar äro så pass vidlyftiga och af så pass speciellt norskt intresse, att de i sin helhet hos oss knappast kunna påräkna annat än en tämligen trång läsekrets af litteraturvänner, och man kan vara förläggarna tacksam, att de ombesörjt ett urval af just sådant, som rör Sverige.

För att besvara den andra invändningen, så torde det nog behövas mera positiva medel än frånvaron af öfversättningar för att få svenskarna att läsa norsk och dansk litteratur — eller norrman och danskar att läsa vår. Tills vidare är det bättre, att man läser öfversättningar, än att man inte läser alls. Och när öfversättningen dessutom är af den förträffliga beskaffenhet, som här är fallet, behöfver man ej vara orolig för att gå miste om allt för mycket af »originalets anda», som det brukar heta.

Hvad nu beträffar denna anda, så är den sådan, att den gör boken alldeles särskildt ägnad till jubok, till en bok för familjen och hemmet. De, som hade sin ungdom på 50- och 60-talen, kunna här upplifva gamla minnen från sin beröring med dåtidens framstående personligheter, sådana som S. A. Hedlund, Aug. Blanche, Onkel Adam och B. E. Malmström. De, som nu äro unga, få här ett godt tillfälle till anställande af jämförelse mellan förr och nu och till konstaterande af den gamla satsen, att det nya inte alltid är så nytt och det gamla inte alltid så gammalmodigt, som ungdomen inbillar sig.

Boken innehåller visserligen partier, som åt de flesta af oss svenskar icke ha att erbjuda så mycket af intresse, t. ex. skildringen af de yttre konturerna af studentlifvet i Uppsala omkring 1860. Men så finnes där också åtskilligt, som ur litteratur- och kulturhistorisk synpunkt kan betecknas såsom mycket värdefullt. Särskildt är här att

märka skildringen af »Namnlösa Sällskapet» och det energiska bemötandet af Strindbergs ohemula beskyllningar mot den sedliga andan däri. Man skall kanske invända något om det onödiga i att bemöta beskyllningar, hämtade ur Strindbergs litterära produktion på 80-talet, där författarens krig mot allt och alla till följd af hans kroniska gallfeber ofta kommer läsaren att tänka på en viss beryktad strid mot väderkvarnsvingar. Men den ungdom, som fick Strindbergs böcker färska i sina händer, kunde icke taga saken så lättvindigt; den var alltför benägen att tro, när den »store felfinnaren ex professo» förklarade, att »sanningen alltid är onständig», hvaraf enligt hans mera originella än logiska slutsats måste följa, att allt onständigt var sant. Icke anade man då, att han själf en gång skulle bryta stafven öfver mycket af sin lifsgärning i de ord han lagt i den heliga Birgittas mun: »Tills man är 50 år profeterar man; sedan tar man tillbaka hvad man profeterat».

Nog slungade ungdomen stundom boken i väggen af harm öfver att inte få ha något i fred af det, som den lärt sig att vörda såsom värlig »idealism»; men den strindbergiska tvärsäkerheten imponerade i alla fall trots sin fattigdom på bevis, och man kunde inte slunga ifrån sig den aggande tanken, att det kanske dock låg någon sanning i de giftiga insinuationerna och att man kanske var dum, för att man vågade tro, att himlen var blå och djävulen svart. Och med ungdomens vanliga oförmåga att uppfatta nyanser beslöt man sig i förtviflans ögonblick för att vara skarp med de skarp-synta och tro, att himlen också var svart. Ty en ännu mera omfattande tankerevolution, en »Umwerthung aller Werthe» kom man sig just inte för med.

Visst hände det en och annan, att han äntligen träffades af den lugna, klara stämman, som sade: »En släng af människoförakt är vanlig hos små själar — är deras omedvetna själspegling» — och att de orden blefvo ett varde ljus i allt detta kolmörker. Men smådelserna hade man i alla fall hört, och sådant dyker lätt upp igen i svaga stunder.

Så skall han ha ett tack, den norske professorn, för det han hjälper oss att bygga upp, där en af de våra rifvit ned, för det han talar harmoniens och försoningens ord med ett allvar, sådant att man måste tro inte blott på hans egen uppriktighet utan äfven på vederhäftigheten af de intyg han ger.

Hvad prof. Dietrichson mest förtjänar tack för, det är dock den vackra minnesvård han i sin bok upprest åt en af Namnlösa Sällskapets mest namnkunnige ledamöter, han som »omgafs af en atmosfär af renhet, en gloria af ljus, i hvilken till och med det arena måste luttras och det mörka bli klart» — Pontus Wikner. Förf. lämnar i form af brefutdrag en hel del värderika bidrag till historien om Wikners utnämning till professor i Kristiania, brefutdrag, hvilka också äro synnerligen belysande för hans förhållande till sin svenska samtid och till den boströmska filosofien, som Wikner anser för »icke blott en *lära*, mot hvilken man kan använda

bevis, utan en *lifsåskådning*, ett sätt att *se*, lika naturligt eller onaturligt som färgblindheten».

Mycket betecknande för förf.:s eget skaplygne äro de vackra orden: »Är det något jag är stolt öfver i denna världen, så är det Pontus Wikners innerliga vänskap, hvilken han bevarade för mig till sin död, ty det känns godt att veta, att en god människa har hållit en kär».

De orden karakterisera både förf. och boken; det är visst, att »en god människa» skrifvit dessa anteckningar. De hafva något af en välvillig gammal farbrors milda och försonliga sätt att betrakta äfven utståndna vedermödor och oförrätter, och det gör godt att se en äldre man med så mycken tacksamhet och glädje blicka tillbaka på sin lefnad och särskildt att se en norrman verkligen betrakta Sverige som broderlandet.

L. W.

*

En svensk storman. En bild från Karl Johans dagar af *Cecilia Bååth-Holmberg*.

Boken är en biografi öfver prosten i Sala, greve Fredrik Bogislaus von Schwerin († 1834), först bekant såsom ledare för oppositionen och sedan såsom upphofsman till myntregleringen under Karl Johans regering — en ädling i det ordets egentligaste bemärkelse, energisk och verksam, in i det sista full af intresse för fäderneslandets förkofran i alla riktningar.

Det tacksamma ämnet är väl behandladt, och liksom Dietrichsons »Minnen» är boken i hög grad ägnad till läsning i familjekretsen. Med tillfredsställelse konstaterar man, att den bär prägeln af allvarlig forskning och att förf. icke försmått att utsätta sina källor. Något mera kritik öfver Schwerins finansiella och publicistiska planer 1815 skulle dock icke ha skadat. Mot titeln skulle man kunna göra den anmärkningen, att den är väl allmänt hållen och bättre passat för ett tidningskåseri, där det ju hör till stilen att hitta på en mystifierande rubrik, än för en ordentlig biografi, flärdlös och enkel som denna. Den sortens titlar innebära för öfrigt alltid ett slags tyranni mot den mera tänkande publiken, som gärna själf vill bilda sig en mening om hvad den bör prisa och därför lätt blir misstänksam, när den möts af på förhand preparerade etiketter; hvilkas sanningsenlighet den ej hunnit kontrollera.

Däremot har man gjort en annan, tämligen obefogad beskyllning mot boken: att den icke tagit tillbörlig hänsyn till Schwerins politiska betydelse, hvarmed naturligtvis menas, att realisationsfrågans historia ej fått någon uttömmande behandling. Äfven om förf. varit specialist på nationalekonomi och kastat sig in på Schwerins biografi just af brinnande intresse för myntrealisationen under Karl Johans regering, skulle hon dock ha gjort klokast i att icke tynga ned den biografiska framställningen genom dessa fackmannadetaljer, som ha sin rätta plats i en monografi öfver svensk finanshistoria.

Stilen är lättflytande och höjer sig stundom till verklig skönhet, t. ex. vid karakteristiken af Schwerin som kyrkoherde: »Stolt och härsklysten var han med all sin omutliga rättskänsla och oegen nytta; aldrig blef hans hjärta gripet, aldrig stod han vek och böjd inför Herren i höjden, ej ens då hans lifs största olycka drabbade honom... Aldrig genomträngdes han af kristendomens stora eld, och därför — hur väldig hans stämma än blef inom riddarhusets väggar, hur stor hans makt än blef i Sveriges politiska lif, hur han än förmådde böja ridderskapet och adeln efter sin vilja; i Sala stads vackra kyrka, i Sala sockens lilla låga gudshus, inför enkla västmanländska borgare och bönder föllo hans ord torra och döda till marken.»

En verkligt konstnärlig effekt gör också förf.:s väl sofrade sammanställning af källornas berättelser om den unge Wilhelm von Schwerins död, gossehjältens, som Runeberg skildrat i Fänrik Stål. Såsom bihang medföljer Wilhelms sista bref till sina föräldrar, ett gripande stycke text till den enkla historien om »En hjältes död», gammal och dock alltid ny.

L. W.

*

Skisser och berättelser af *Laura Fitinghoff*.

Det har onekligen sitt stora behag att till omväxling från den luftiga själsstänningsmystiken och det mer eller mindre ofattbara psykologiska tankejongleriet, som den nya litteraturen så ofta ger till lifs, träffa på en bok, där det verkligen berättas något för en. Den öfverraskningen beredes läsaren af Laura Fitinghoffs nya samling »skisser och berättelser». När man bläddrar i den lilla boken, hvilken genom själfva sitt trefliga, katekesformiga format så lätt smyger sig in i handen, skall man finna, att bild på bild lika lätt smyger sig in i läsarens föreställning, efterlämnande en känsla af att man här står inför något naturligt, känt, hemvandt, framför allt att man mötts af en sund och klar uppfattning af det som rör sig ute i lifvet.

Några stora, högtflygande ämnen skall man inte påträffa inom den lilla berättelsesamlingen. Den, som har fått gåfvan — eller »gnistan», som det nu kallas — att berätta behöver inte flyga högt eller gå långt för att finna stoff. En gammal koffert, en dalklockas maskstungna fodral, en hund eller en häst, den gamla i sin länstol, den unga med sina små hjärtesorger, allt sådant där vanligt och alldagligt och småtrefligt eller hjärtnupet tar berätterskan upp på sin väg, skänker lif i de döda tingen, ger en själ åt djuren, en rörande eller hjärtevärmande belysning åt små förbisedda människo-existenser, kastar ett humoristiskt skimmer öfver somliga, sätter så en liten hälsosam sens-moral som krydda på det hela och skaffar, hvilket är hufvudsaken, sina medvandrare i denna jämmerdalen, en stund af hviltsam och oförställd förnöjelse. Många af de små be-

rättelserna skänka dock mer än en stunds förströelse; den mer granntyckte estetiske finsmakaren skall äfven känna sig tillfredsställd. Främst må framhållas skissen »Ladugårdsgärdet», där förf. i fråga om skildringens äkthet och naturstämningens fångslande poesi höjer sig till verklig konstnärlighet. En vackrare, mer levande bild af vår hufvudstadsnatures behag har i skrift aldrig blifvit gifven. Det hvilat öfver den en färg och en glans, som en framstående landskapsmålarens pänsel ej bättre kunnat återgifva.

L. D.

Invigningen af Sophiahemmets kapell.

Allhelgonadagen den 3 november 1901

Det var högtid, högtid i Hemmet, högtid i många hjärtan. Från när och fjärran inom Sveriges landamären hade systrar hemkallats till Sophiahemmet att fira invigningen af Hemmets kapell. Med hvilken glädje ha icke dessa inbjudningar hälsats! Systrarna på lasarett, sanatorier, sjukstugor och i privatvård ha skyndat att hörsamma kallelsen, sedan de genom läkarnas välvillighet fått så ordnad, att de kunde lämna sitt arbete för några dagar! Nu voro de samlade på Hemmet, där kärleksfulla hjärtan och flitiga händer varit sysselsatta att ordna för deras mottagande och fortfarande voro redo att tjäna och hjälpa dem, som dessa dagar voro Hemmets gäster, men på samma gång dess medlemmar. Också fingo de känna huru välkomna de voro och att, ehuru utskickade på aflägsna platser för månader, ja år, de dock här ägde ett hem, där de kunde gemensamt bedja, glädjas, uppmuntras och värmas. Det var också en stor skara, som samlats, omkring hundra systrar, och när Allhelgonadagen, invigningsdagen, inbrutit och den högtidliga akten vid tiden för högmässogudstjänsten skulle taga sin början, såg man nästan hela det lilla vackra kapellet fyllt af systrar i sina hvita mössor. Låt oss se dessa som en symbol af det kraf på hjärtats renhet, som Herren ställer på sina tjänare och tjänarinnor. Så var också altaret, där Jesu bild med famnen öppnad hade sin plats, prydt med hvita liljor — renhetens symbol — och palmer — en bild af »den rättfärdige, som skall grönska såsom palmen».

Hemmets stiftarinna, drottning Sophia, h. m:t konungen och flera medlemmar af den kungliga familjen samt Hemmets styrelse närvaro vid akten, och så många, som kapellet kunde rymma af dem som stå Hemmet nära voro inbjudna. Akten började med en väl utförd körsång, Davids 84 psalm: »Min själ längtar och trängtar efter Herrens gårdar», etc. Församlingen sjöng psalmen 324, hvar efter professor Rudin läste de inledande invigningsorden och höll invigningstalet med ledning af 1 Mos. 28: 17: »Huru heligt är icke

detta rum! Här bor visserligen Gud och här är himmelens port», och Joh. 4: 21, 23: »Den tid kommer, då I hvarken på detta berg eller i Jerusalem skolen tillbedja Fadren. En tid kommer och är redan inne, då sanne tillbedjare skola tillbedja Fadren i anda och sanning, ty Fadren söker, och sådana tillbedjare.»

Talaren påpekade, att ehuru Jakob ej förstått innebörden af det löfte Gud gifvit honom, hade han dock förstått, att platsen, där han mottagit det, blef ett heligt rum. Bredvid detta Jakobs vittnesbörd se vi ett annat af högre auktoritet: änglarnas Herre blir under ett samtal med en samaritisk kvinna tillfrågad hvar man skall tillbedja, och han ger det svar, som nyss blifvit anfördt.

Efter att i korthet, med stöd af här berörda bibelord, hafva utvecklat hurusom hvarje from människa har i hjärtat en längtan efter en stilla plats, där det yttre svarar mot hennes tillbedjan, hänförde talaren sina ord till den tid och det rum, som fört de närvarande tillsammans och nedkallade till sist Guds välsignelse »öfver hela vår stad, öfver denna anstalt och de sjuka som komma hit; öfver vår kyrka, öfver vårt konungahus, öfver detta hems beskyddarinna, hvars namn det bär. Låt oss glädjas öfver att Gud i nåd öppnat denna helgedom! Må Jesu ord här uppfyllas: »Saliga äro de, som höra Guds ord och gömma det».

Därpå följde en körsång öfver detta sist citerade ord ur Luk. 11 kap., komponerad af fru A. Tegnér, hvarefter de assisterande prästerna uppläste för tillfället lämpade bibelspråk. Invigningsbön och en fridsönskan öfver helgedomen, Fader vår och psalmsång avslutade akten.

Nu inträdde ett ögonblicks tystnad. Då höjde konung Oscar sin röst och frambar ett hjärtligt tack för alla de gåfvor; som gifvits till detta kapells uppförande, och till alla, som under gångna år förkunnat Guds ord och lof i detta hem. Att välsignelse måtte hvila öfver hemmet var både drottningens och hans egen önskan, välsignelse öfver systrarna och deras verksamhet och öfver de sjuka, som komma dit; måtte de ock finna den hälsa, som är viktigare än kroppens: själens hälsa.

Kapellet var invigdt till ett Guds hus. Högtidens afton var i sanning icke mindre skön än dagen varit: den stora systerskaran — sällan, ja, kanske aldrig så mangrannt samlad — fick då mötas vid nådens bord.

En stilla, härlig dag hade nått sitt slut. Den blef för många ett kärt minne och hade medfört rik välsignelse åt systerskaran, hvilken efter denna hvilostund går ut att på olika håll med tjänande kärlek bistå sina lidande medmänniskor.

Emmy.

Föreningsmeddelande.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier. För år 1902 finnas till ansökan lediga följande stipendier: 900 kr. som resestipendium åt kvinnlig fil. lic. för idkande af vetenskapliga studier i utlandet (fritt stipendium); 400 kr. för genomgående af kurs i samhällshygien vid Bedford College i London (Stockholms stads stip.); 325 kr. för sjukvårdskurs (Norrbottens stip.); 250 kr. för elev vid folkskolelärarinneseminarier i Umeå (Vesterbottens stip.); 200 kr. för kurs vid fackskola i huslig ekonomi (Vesternorrlands stip.); 200 kr. för sjukvårdskurs (Jämtlands stip.); 200 kr. för kurs vid Gymn. Centr.-Institutet (Värmlands stip.); 400 kr. för elev vid folkskolelärarinneseminarium (Örebro stip.); 225 kr. till barnmorskekurs för kvinna med elementarskolebildning (Vestmanlands stip.); 200 kr. för sjukvårdskurs (Göteborgs och Bohus stip.); 240 kr. för sjukvårdskurs (Skaraborgs stip.); 200 kr. för kurs vid högre lärarinneseminarier (Östergötlands stip.); 300 kr. för kurs vid tekn. skolans högre afdeln. i Stockholm (Södermanlands stip.); 225 kr. för kurs i trädgårdsskötsel (Gotlands stip.); 225 kr. för sjukvårdskurs (Blekinge stip.); 200 kr. för kurs vid Gymn. Centr.-Institutet (Kristianstads stip.); 200 kr. för kurs vid tekn. skolans högre afdeln. i Stockholm (Malmöhus stip.).

Stipendieansökningar skola innan den 1 februari 1902 insändas till Fredrika-Bremer-Förbundets stipendiekomité, Stockholm.

För rätt att söka länsstipendium fordras intyg, att sökande är och vid tiden för stipendieansökans inlämnande under två år varit mantalskrifven inom det län, hvarifrån stipendiet sökes.

*

Fredrika-Bremer-Förbundets möten för kvinnor vid Liljeholmen, hvilka äro ämnade att hållas hvar 14:e dag under vinterns lopp, togo sin början torsdagen den 28 nov. kl. 8 e. m. med ett föredrag öfver Fredrika Bremer af fröken L. Dahlgren. Nästa föredrag skall hållas den 12 dec. af fröken Clara Wahlström och har till ämne: »Om fosterlandskärlek».

*

Från Förbundets trädgårdsstipendiat har ytterligare ett rese-bref ingått, hvilket kommer att meddelas så snart utrymme därför kan beredas.

*

Fredrika-Bremer-Förbundets Samkvämskomité hade onsdagen d. 11 dec. 1901 kl. 7 e. m. å Hushållsskolan, 19 Vestra Trädgårdsgatan, anordnat ett samkväm, till hvilket endast kvinnliga medlemmar af Förbundet voro inbjudna. Därvid förekom föredrag af D:r Ellen Sandelin: »Om några smittosamma sjukdomar och deras sociala faror».

*

Gåfva till Dagny. Af en okänd gifvare har Dagny haft glädjen emottaga en gåfva af 200 kr. med villkor att tidskriften skall tillsändas en del kur- och badorter, sanatorier, konvalescenthem och motsvarande platser i vårt land.

Från skilda håll.

Minnesfester öfver Fredrika Bremer ha samtidigt med Förbundets fest ägt rum på skilda platser i vårt land. Så firades i Göteborg å Lilla Börssalen en vacker af omkring 200 damer besökt högtidlighet, vid hvilken fru I. Gibson höll hälsningstalet och fröken K. Sundin det egentliga festtalet. Detta senare gaf en anslående och lefvande bild af Fredrika Bremers lif och personlighet och värkade i hög grad medryckande på de talrika åhörarna. Den vackra festen illustrerades af deklamation och sång, utförd af framstående förmågor inom Göteborgs samhälle. Ett hälsningstelegram afsändes till den samtidigt pågående Fredrika Bremer-festen i Stockholm, på hvilket ett svarstelegram senare på kvällen ingick.

Vid »Högre elementarläroverket för kvinlig ungdom i Halmstad» var den 7 nov. af lärjungar i skolans högre klasser anordnad en fest till Fredrika Bremers minne. I den festligt prydda lokalen, där en för dagen från Fredrika-Bremer-Förbundets byrå lånad byst af Fredrika Bremer var uppställd, samlades kl. 5 e. m. läroverkets lärare och lärarinnor samt n. v. och f. d. lärjungar, tillhörande skolans högsta klasser. Sedan verser upplästs, följde en teckning af Fredrika Bremers personlighet och lifsgärning, hvarpå sång och andra musiknummer höjde aftonens festliga stämning.

*

Till adjungerad medlem i läroverkskommittén har föreståndarinnan för Djursholms samskola, fröken Gerda von Friesen, af k. m:t blifv t förordnad. Fröken von Friesen skall såsom sakkunnig biträda läroverkskommittén för utredning af vissa frågor, som stå i samband med samskolan.

*

Till skolläkare har styrelsen för Högre allmänna läroverket för flickor i Malmö antagit med licentiaten fröken Sofia Holmgren. Det är glädjande att kunna konstatera, att man i vårt land allt mer börjar inse vikten af, att våra flickors fysiska uppfostan ställes under den kvinnliga läkarens insiktsfulla och på vetenskaplig auktoritet grundade ledning.

*

Kvinnor och fattigvård. För första gången har stadsfullmäktige i Kalmar till ledamot i fattigvårdsstyrelsen invalt en kvinna, nämligen sjukvårdsföreningens biträde, fru Maria Ramström.

*

Fröken Annette Vedel, Danmarks nyutnämnda fabriksinspektris, har i dessa dagar gästtat vår hufvudstad för att här studera en del förhållanden inom våra fabriker, som äga samband med fabriksinspektionen.

*

Kvinlig yrkesinspektör i Finland. Senaten har beslutit hemställa om anställande vid industristyrelsen af en biträdande kvinlig yrkesinspektör.

Till Fredrika-Bremer-Förbundet insänd periodisk litteratur 10 juli—7 dec.

- | | |
|--|---|
| <p>Svensk:
Eira n:r 13—22.
Folkskolans barntidning n:r 19—32.
Hälsövännen n:r 14—23.
Hemtrefnad n:r 24—36.
Hemåt n:r 7—12.
Idun n:r 29—48.
Jordemodern n:r 7—11.
Kyrklig tidskrift n:r 6—10.
Läsning för hemmet n:r 2—4.
Nordisk tidskrift n:r 5—6.
Nya kyrkans tidning n:r 7—11.
Ord och bild n:r 6—10.
Pedagogisk tidskrift n:r 6—9.
Saga n:r 9—15.
Sedlighetsvännen n:r 3—4.
Slöjdundervisningsbladet n:r 7—11.
Social tidskrift n:r 6—8.
Svensk bokhandelstidning n:r 28—48.
Svensk damtidning n:r 28—48.
Svensk läraretidning n:o 28—49.
Svensk musiktidning n:r 13—19.
Tidn. för Sveriges läroverk n:r 13—22.
Varia n:r 7—11.
Verdandi n:r 5.</p> <p>Finländsk:
Finsk tidskrift n:r 7—11.
Nutid n:r 8—11.</p> <p>Norsk:
For Kirke og Kultur n:r 6—9.
Husmoderen n:r 19—33.
Moral n:r 6—8.</p> | <p>Nylænde n:r 14—22.
Urd n:r 24—47.</p> <p>Dansk:
Bog og Naal n:r 8—12.
Kvinden og Samfundet n:r 29—47.
Kvindernes Blad 11 juli—28 nov.</p> <p>Finsk:
Kylwäjä n:r 26—48.</p> <p>Tysk:
Blätter des Badischen Frauenvereines n:r 14—22.
Deutsche Hausfrauenzeitung n:r 28—48.
Die Frauenbewegung n:r 14—23.
Dokumente der Frauen n:r 8—16.
Monatsbericht des Vereins christlicher Lehrerinnen n:r 8—12.
Neue Bahnen n:r 14—23.</p> <p>Engelsk:
The Englishwoman's Review n:r 3—4.
The Nurses' Journal n:r 8—12.
The Nursing Record n:r 693—713.
The Woman's Journal n:r 26—47.</p> <p>Fransk:
Bulletin de la société des Crèches avril—oct.
La Femme n:r 12—21.
La ligue n:r 1.
La Fronde.
Revue du Travail n:r 9—11.</p> |
|--|---|

— C. E. Lagerström —
FREJA-MAGASINET

STOCKHOLM

Lager af **Sybehör & Modevaror**

OBS! Order från Landsorten exp. skyndsamt.

Sjuksköterskor!

Sjukskötersketjensterna i Tjellmo, Reijmyre, Stegeborgs och Torpa distrikt, Östergötlands län, äro till ansökan lediga. Kompetensvilkor: tjänstgöring minst 1 år å lasarett samt 2 månader å större epidemisjukhus. Lön 500 kronor. Vidare meddelar undertecknad.

Linköping den 2 December 1901.

(STA 97009)

Fredr. Bissmark, 1:ste provinsialläkare.

Bikupan,

21 Klarabergsgatan 21.

Svenska fruntimmersarbeten: Hemväfda Gardiner, Nationaldräkter, Broderier, stickade och virkade arbeten, glödrerade artiklar, träsniderier, Dockor, Lampskärmar, Barnkläder, Förkläden, Mössor, Askar med modeller för »baby»-utstyrslar, Lappsor m. m.

Beställningar mottagas på **Linneutstyrslar** och alla slags fruntimmersarbeten. **Märkning** med broderi och bläck utföres.

Broderade Remsor.

Knypplade och virkade Spetsar finnas på lager.

Rekvisioner från landsorten expedieras skyndsamt och omsorgsfullt. Allm. Tel. **51 65.**

Anmälan.

Dagny utkommer **1901** med **20** häften, utgörande minst **28** tryckark.

Priset för hel årgång:

För medlemmar af *Fredrika-Bremer-Förbundet* ... kr. 3,50.

För icke medlemmar af *Fredrika-Bremer-Förbundet* » 5,00.

Förbundsmedlemmar prenumerera å *Fredrika-Bremer-Förbundets* byrå, 54 Drottninggatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hrr bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å *Fredrika-Bremer-Förbundets* byrå till ett pris af 30 öre för enkelhäfte.

öfvergå vid bristande vård och användande af overkämba medel icke sällan till svårare kroniska sjukdomar. Ett godt behandlingsmedel till förekommande häraf är Dr. P. Håkansson's Salubrin, om det användes enligt beskrifning till värmande omslag, gurgling och inandning; fördelaktigast och bäst är att för inandningen använda salubrininandningsapparat. — Allmänheten varnas mot efterapningar af fabrikkatet. — Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speeri- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co, Stockholm.

Hosta, hals- och bröstkatarrer

BARNÄNGENS antiseptiska **Vademecum** för **munnens, tändernas** och **hudens vård** m. m.

På begäran af Aktiebolaget Barnängens Tekniska Fabrik har jag inköpt proffer af några i handeln förekommande, koncentrerade munvatten: Vademecum, Dentolin, Stomatol, Gahnelit, Azymol och Aseptol och anställt jämförande undersökningar öfver deras förmåga att döda bakterier och att hindra bakteriers utveckling. Dessa undersökningar hafva skett under ensartade förhållanden för de olika munvattnen, såväl hvad beträffar munvattnens utspädningsgrad och temperatur som metoden för undersökningarne och de använda bakteriekultureernas motståndskraft.

Resultaten af dessa undersökningar framgå af nedanstående tabeller:

I. 2 % lösning af munvattnen.

Vademecum dödade i regel Tyfusbacillen på 1 min., Difteribacillen på 1 min.
Dentolin » » » » » 1-2 » » » 2-3 »

II. 1 % lösning af munvattnen.

Vademecum dödade i regel Kolerabakterien på 1 min., Difteribacillen på 2 min.
Dentolin » » » » » 1 » » » 3-4 »
Gahnelit » » » » » 1 » » » 4 »
Stomatol » » » » » 1-2 » » » 4 »
Azymol » » » » » ej på ½ tim., » » ej på 1 tim.
Aseptol » » » » » ej på 24 tim., » » ej på 24 tim.

Stockholm den 11 Juni 1899.

Germund Wirgin,

Leg. Läkare, Amanuens v. Karol. Institutets hyg. afdeln.

Adresser:

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstelefon 27 62. Förbundets byrå öppen 11-4. Allm. tel. 48 16.

F. V. O. Centralbyrå: Stora Nygatan 41.

Rikstelefon 15 46 — Allm. telefon 27 15
är under vintern öppen alla helgfria dagar, utom lördagar, kl. 10-4.
För hjälpsökande kl. ½10-11.

Föreningen Handarbetets Vänner: Brunkebergstorg 18.

Öppet 10-4.